

No: 1290 – Menş e Adı

BURSA SANTA MARIA ARMUDU

Tescil Ettiren
GÜRSU ZİRAAT ODASI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 24.11.2021 tarihinden itibaren korunmak üzere 16.12.2022 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1290
Tescil Tarihi	: 16.12.2022
Başvuru No	: C2021/000492
Başvuru Tarihi	: 24.11.2021
Coğrafi İşaretin Adı	: Bursa Santa Maria Armudu
Ürün / Ürün Grubu	: Armut / İşlenmiş ve işlenmemiş meyve ve sebzeler ile mantarlar
Coğrafi İşaretin Türü	: Menşe adı
Tescil Ettiren	: Gürsu Ziraat Odası
Tescil Ettirenin Adresi	: Kurtuluş Mahallesi Kehribar Sokak No:2 Gürsu BURSA
Coğrafi Sınır	: Bursa ili Gürsu ilçesi; Kestel ilçesi Narlıdere, Dudaklı, Serme ve Barakfaki Mahalleleri; Yıldırım ilçesi İsabey, Vakıf ve Samanlı Mahalleleri ile Osmangazi ilçesi Armutköy, Çukurcaköy, Dereçavuşköy, İsmetiye, Panayır, Yeniceabat ve Yunuseli Mahalleleri
Kullanım Biçimi	: Bursa Santa Maria Armudu ibareli aşağıda verilen logo ve menşe adı amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Bursa Santa Maria Armudu ibareli logo ve menşe adı amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Bursa Santa Maria Armudu; coğrafi sınırda yetişen *Pyrus communis* türüne ait Santa Maria çeşidi yazlık armuttur. Kültür armudu olup anaçlar üzerine aşı yapılarak üretilir. Bodur ve yarı bodur anaçlardan BA29, MC, Queens A ve OHF333 veya yabancı ahlata anaç olarak kullanılır.

Bursa Santa Maria Armudunun boyutları iri, iri-orta ve orta arasında değişir. Meyve yüzeyi pürüzsüz olup, boyun kısımları uzun, alt kısmı geniş, konik şekillidir. Meyve kabuğu olgunlaştığında açık sarı güneş gören kısımları ise pembe ve kırmızıdır. Meyve eti beyaz, lezzeti tatlı ve orta suludur.

Bursa Santa Maria Armudunun özelliklerine aşağıdaki tablolarda yer verilmekte olup meyve ağırlığının fazla, kabuğunun ince, meyve renginin açık, asitliğin düşük olması ile meyve etinin parlaklığının yüksek olması ayırt edici özellikleridir. Ayrıca meyve etinin sertliği ve suda çözünür kuru madde miktarının yüksek olması, uzun süre muhafaza edilebilmesini sağlar ve soğuk hava depolarında 10 ay depolanabilir.

Tablo 1. Bursa Santa Maria Armudunun kalite ve biyokimyasal özellikleri

Kabuk kalınlığı (mm)	0,34 - 0,43
Meyve zemin rengi (Hue açısı)	112 - 117
Meyve ağırlığı (g)	180 - 200
Meyve et rengi (L)	96,0 - 97,5
Meyve eti sertliği (kg/cm ²)	5,5 - 6,7
Suda çözünür kuru madde oranı (%)	10,4 - 12,0
Malik asit (ml/100 ml)	0,56 - 0,62
Meyve suyu pH değeri	3,70 - 4,32
Toplam fenolik bileşik miktarı (mg/100 g GAE)	1,075 - 1,105

Tablo 2. Bursa Santa Maria Armudunun aromatik bileşenleri

Aroma Bileşeni		% Oranları
Aldehitler	Hekzenal	4,28
	E-2-Hekzenal	4,13
	Toplam aldehitler	8,41
Alkoller	1-Hekzenol	1,98
	2-Butanol	1,08
	2-Metil-1-Butanol	0,48
	2-Propin-1-ol	1,41
	4-Fenil Bütan-2-ol	0,33
	Farnesol	1,12
	Toplam alkoller	6,37
Esterler	Bütıl asetat	3,45
	Etil (E,Z)-2,4-Dekadienoat	0,34
	Etil (E)-2-Hekzenoat	0,36
	Etil bütanoat	11,07
	Etil hekzanoat	3,98
	Hekzil asetat	18,5
	Hekzil hekzanoat	1,89
	İzobütıl asetat	1,23
	Metil hekzanoat	0,22
	Pentil asetat	2,79
	Propil hekzanoat	1,16
	Toplam esterler	44,99
Diğer bileşenler	α -Farnesen	16,33
Toplam		%100,00

Coğrafi sınır Uludağ ve Katırlı Dağlarından taşınan alüvyonlarla oluşmuş bir çöküntü havzasındadır. Deniz seviyesinden yüksekliği 155 m'dir. Yıllık ortalama hava sıcaklığı 14,4 °C, toprak sıcaklığı 16,6 °C'dir. Uludağ ve Katırlı Dağları don yapan soğuk kuzey rüzgârlarını engeller ve yükseldikçe azalan sıcaklık ile genellikle deniz seviyesinden en az 200 m yüksekte yetiştirilen Bursa Santa Maria Armudunun soğuklama ihtiyacının giderilmesini sağlar. Eğer bu ihtiyaçlar karşılanamazsa, çiçeklenme düzensiz olur veya çok az gerçekleşir.

Yağışın 711 mm olduğu Bursa Ovası, özellikle doğuda Gölcük mevki ile batıda Deliçay arasında kalan göl depozitlerinin etkisi ile organik madde ve bitki besin elementleri yönünden zengin bir yapıya sahip olup Bursa Santa Maria Armudu geçirgen, derin, sıcak ve organik madde miktarı yüksek topraklarda yetiştirilir. Uludağ, kasım ve aralık aylarında yağın ve 2-3 metreye ulaşan kar kalınlığı ile ovanın taban suyunu besleyen en önemli kaynaktır. Mayıs ve haziran aylarına kadar karın ovaya yavaş yavaş ulaşan bir yeraltı su kaynağı görevi görür. Bursa Santa Maria Armudu, coğrafi sınırın iklimsel özellikleri, sulak arazileri ve toprak yapısı sayesinde kabuk inceliği, meyve iriliği, açık zemin rengi, meyve eti parlaklığı ve düşük asitlik seviyesi gibi özelliklerini kazanır.

Bursa Santa Maria Armudu ilk olarak 1970'li yıllarda üretilmeye başlamıştır. Ancak kısa sürede coğrafi sınırın tarım ekonomisinde önemli bir yere sahip olmuştur.

Üretim Metodu:

Çoğaltılması ve Anaç Üretimi

Bursa Santa Maria Armudu kültür armudu olduğundan tohumla ve çelikle üretimi mümkün olmayıp anaçlar üzerine aşı yapılarak üretilir. Bodur ve yarı bodur anaçlardan BA29, MC, Queens A ve OHF333 veya yabani ahlat anaç olarak kullanılır.

Bahçe Tesisi

Bursa Santa Maria Armudu fidanları dikilmeden önce iyi bir toprak hazırlığı yapılır. Kapama meyve bahçesi yapılacağı zaman mutlaka sağlıklı, aşılı ve bir yaşlı genç fidanlar kullanılır. Fidanlar arası mesafe; anaç olarak BA29 ve Queens A kullanılıyor ise 4,00x1,25 m, MC kullanılıyor ise 4,00x0,50 m, OHF333 kullanılıyor ise 4,50x2,00 m, yabancı ahlut anaç olarak kullanılıyor ise 5,00x5,00 m olmalıdır. Bu aralık ve mesafeler, toprak şartlarına ve uygulanacak olan kültürel işlemlere göre değişebilir. Dikim budaması yapılan fidanların aşı yeri toprak üzerinde kalacak şekilde aralık ve şubat ayları arasında dikilir.

Kültürel İşlemler

Toprak İşleme: Toprağın kış yağışlarından yüksek oranda faydalanması amacıyla bahçeler sonbaharda hasat işlemi tamamlandıktan sonra toprak frezesi veya diskaro ile yüzeysel olarak işlenir. İlkbaharda uyanma başlamadan önce toprak yabancı ot mücadelesi için diskaro ile fazla derin olmayacak şekilde işlenir.

Sulama: Bahçeler, iklim şartları göz önünde bulundurularak nisan ayı başından temmuz ayı ortasına kadar, bodur ve yarı bodur ağaçlarda damlama, klasik ağaçlarda spring yöntemiyle sulanır. Bursa Santa Maria Armudu yazlık bir çeşit olduğundan fazla sulama gerektirmez. Aksi takdirde depolama ömrü azalır.

Gübreleme: Ahır gübresinin yanında kompoze gübreler sonbahar toprak işlemesi ile birlikte, azotlu gübreler ve diğer gübreler ise ilkbahar ve yaz dönemlerindeki toprak işleme zamanında uygulanır. Gübreleme, damlama sulama sistemiyle de uygulanır. Gübre miktarları, toprak analiz sonuçları dikkate alınarak belirlenir.

İlaçlama: Bursa Santa Maria Armudu ağaçlarında görülen en önemli hastalık ve zararlı organizmalar; armut ateş yanıklığı, kara leke, memeli pas, meyve iç kurdu, armut yaprak piresi, armut psillası ve kabuklu bitlerdir. Hastalık ve zararlılara karşı Tarım ve Orman Bakanlığının erken uyarı sistemine göre belirtilen miktarlarda zirai mücadele yapılır. Genç bahçelerde yabancı ot mücadelesinde dikkatli bitki koruma ürünü kullanılmalı, ağaçlar bitki koruma ürününün etkisinden korunmalıdır.

Budama ve Meyve Seyreltmesi: Dikilen anaç çeşitlerine uygun budama sistemleri uygulanır. Ağaçların erken meyveye yatması için şekil budaması sırasında fazla kesimden kaçınılmalıdır. Bursa Santa Maria Armudu ağaçlarında kaliteli ürün elde etmek; ağaçların bakımı, meyvelerin hasadı, hastalık ve zararlılar ile mücadele vb. teknik işleri kolaylaştırmak amacıyla her yıl düzenli olarak dinlenme periyodunda verim budaması yapılır. Ürünün çok olduğu yıllarda Bursa Santa Maria Armudu ağaçlarında meyve seyrletmesi yapılır. Bir huzmede en fazla iki meyve kalacak ya da 20-30 yaprağa bir meyve düşecek şekilde haziran ayı başında meyveler henüz küçükken fazla olanları koparılır.

Hasat İşlemleri

Hasat: Bursa Santa Maria Armudunda hasat zamanı rakıma göre değişiklik gösterir. Temmuz ayının ortasından itibaren hasat yapılır. Rakım arttıkça hasat zamanı ilerleyen haftalara ötelenir.

Hasat zamanının belirlenmesinde; meyve kabuğunun zemin rengi, meyvenin dalından kopma durumu, meyve eti sertliği ve şekerlenme oranı göz önünde bulundurulur. Bursa Santa Maria Armudunda hasat olum döneminin çok iyi belirlenmesi ve buna göre hasada başlanması önemlidir. Dalından meyve sapı ile birlikte elle koparılan Bursa Santa Maria Armudu, 6-7 kg'lık kovalara doldurulur. Daha sonra boylama yapılarak 4-4,5 kg'lık veya 18-20 kg'lık kasalara konur.

Depolama: Kasalanan Bursa Santa Maria Armudu soğuk hava depolarına gönderilir. Soğuk hava deposunda Bursa Santa Maria Armudu dışında hiçbir meyve bulundurulmaz. Soğuk hava deposunda ön soğutma odasında 0°C sıcaklıkta soğutulan meyveler, soğuk hava deposuna alınarak -1 veya -1,5 °C sıcaklıkta, %80-90 nispi nem oranında sabit tutulur. Meyveler bu depolarda 10 ay kadar muhafaza edilebilir.

Pazara Hazırlama: Kasalar içerisinde ambalaj evlerine getirilen meyvelerden sağlamlık, şekil, renk ve kalite kriterlerini sağlamayanlar ayıklanır. İriliklerine göre sınıflara ayrılarak ambalajlanır. Bursa Santa Maria Armudu, talep edilen ambalaj çeşidine göre viyollü veya derin kasalara boyplanarak sınıflandırılır.

Denetleme:

Denetimler; GÜRSU Ziraat Odası koordinatörlüğünde ve Bursa Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesinden, Bursa İl Tarım ve Orman Müdürlüğünden ve Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lapseki Meslek Yüksek Okulu Gıda İşleme Programı Bölümünden konuda uzman birer kişinin katılımıyla oluşan denetim mercii tarafından hasat zamanı başlangıcı olan temmuz-ağustos aylarında yılda bir defa yapılır. Yeni tesis edilen bahçelerde ise biri şubat ya da mart, ikincisi hasat zamanı başlangıcı olan temmuz ayında olmak üzere yılda iki defa denetim yapılır. Denetim mercii; şikâyet halinde, şüphe üzerine ve ihtiyaç duyulduğunda her zaman denetim yapar.

Denetim mercii, üreticilerin sayısı, bahçe büyüklüğü ve yerleri (ada, parsel), ağaç sayısı, sulama biçimi ve depolardan piyasaya arz edilen miktar gibi ürün envanter bilgilerini kayıt altına alır. Yeni oluşturulacak bahçelerde ya da mevcut bahçelere yeni dikimlerde fidan denetimi, sulama denetimi, hasat zamanının belirlenmesi ve hasadın denetimi yapılır.

Denetim mercii; üretimde kullanılan çeşitlerin uygunluğunu; özellikle bahçe tesisi, yetiştirme, hasat, depolama ve pazarlama aşamaları olarak üzere üretim metoduna uygunluğu; ürünün meyve şekli, meyve ağırlığı, meyve kabuk rengi ve kalite özelliklerinin uygunluğunu ve Bursa Santa Maria Armudu ibaresi, logosu ile menşe adı ambleminin kullanımının uygunluğunu denetler.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.